

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЛІНГВІСТИКИ ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
КАФЕДРА АВІАЦІЙНОЇ ПСИХОЛОГІЇ**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
З САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
З ОПАНУВАННЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ**

з дисципліни «Основи психологічного консультування»
за спеціальністю 053 «Психологія»

Укладач:
доцент кафедри авіаційної психології
Т.В.Вашека

Методичні рекомендації розглянуті та схвалені на
засіданні кафедри авіаційної психології

Протокол № _____ від «___» _____ 2021 р.

Завідувач кафедри Л.В.Помиткіна

Зразок методичних рекомендацій до виконання самостійної роботи

Тема 2. Причини та прояв професійних деформацій особистості психолога

План

1. Поняття емоційного вигорання, причини його формування та прояви.
2. Вплив професійної діяльності на особистість психолога-консультанта.
3. Профілактика емоційного вигорання.

Розглядаючи **перше питання**, необхідно дати визначення емоційному вигоранню, згадати про його основні симптоми та стадії розвитку. За визначенням **Бойко**, СЕВ – це вироблений особистістю механізм психологічного захисту в формі повного чи часткового **виключення емоцій** (зниження їх енергетики) у відповідь на деякі психотравмуючі впливи. Необхідно порівняти бачення емоційного вигорання В.Бойком та К.Маслач, дати характеристику його основним фазам за В.Бойко. Студенти мають знати основні прояви емоційного вигорання в психоемоційній сфері, діяльній, особистісній. Бажано описати причини емоційного вигорання у працівників сфери «людина-людина».

Аналізуючи **друге питання**, необхідно починати з характеристики професійної діяльності психолога-консультанта, виокремити ті її ознаки, що сприяють розвитку емоційного вигорання. Студенти мають зрозуміти, що професійна діяльність психолога-консультанта характеризується великою кількістю ситуацій з високою емоційною насиченістю та когнітивною складністю міжособистісного спілкування, що вимагає від фахівця значного особистого внеску у встановлення довірчих відносин й уміння управляти емоційно напруженою ситуацією.

Необхідно запам'ятати, що до основних причин розвитку емоційного вигорання у практикуючих психологів відносять монотонність роботи, особливо якщо її смисл видається сумнівним; вклад у роботу надзвичайно великих особистісних ресурсів при недостатності визнання та позитивної оцінки; сурову регламентацію часу роботи, особливо при нереальних строках її виконання; роботу з немотивованими клієнтами, що постійно опираються спробам консультанта допомогти їм; напруженість та конфлікти в професійному середовищі, недостатня підтримка з боку колег та їх надмірний критицизм; недостатність умов для самовираження на роботі, коли придушуються експериментування та інновації; робота без можливості подальшого навчання та професійного вдосконалення; невирішені особистісні конфлікти консультанта.

Третє питання варто розпочати з опису різних підходів до профілактики емоційного вигорання. Слід наголосити на необхідності культивування інших інтересів, не зв'язаних з консультуванням (можна поєднувати роботу з навчанням, науковою діяльністю, дослідженнями); внесення різноманітності у свою роботу (нові проекти); підтримання свого здоров'я, дотримання режиму сну, правильного харчування, оволодіння технікою розслаблення, медитації, психічного розвантаження; наявність друзів (бажано інших професій), гармонійне особисте життя; вміння програвати; незалежність від оцінки оточуючих; відкритість новому досвіду; хобі.

Література:

1. Водопьянова Н., Старченкова Е. Синдром выгорания. Диагностика и профилактика. – СПб: Питер, 2005.
2. Кочунас Р. Основы психологического консультирования. М.: Академический Проект, 1999. – 240с.